

Samenspel dialecten en moderne techniek

Op zaterdag 4 oktober 2008 verzamelden zich een veertigtal dialectgeïnteresseerden uit Vlaanderen en Nederland in het hypermodern uitgeruste auditorium van Erfgoedhuis Oosterzele in het Oost-Vlaamse dorpje Moortsele. Aanleiding was een studiemiddag, georganiseerd door de koepelorganisatie van dialectverenigingen in Vlaanderen, de Vereniging voor Geschiedenis en Informatica en FARO (het Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed). Onderwerp van gesprek was de cross-over tussen toegepaste technologie, taalvariatieonderzoek en erfgoedpraktijk.

Jacques van Keymeulen van de Universiteit Gent en voorzitter van de koepelorganisatie van dialectverenigingen in Vlaanderen, opende met een warm pleidooi voor een digitale volkswetenschap. Daarbij zouden de bestaande lokale lexicaal dialectverzamelingen ook in een overkoepelende digitale dataverzameling ingepast moeten worden, om deze vervolgens via woordenboeken en taalatlassen voor het grote publiek te ontsluiten.

Aldus zijn moderne technieken te gebruiken om traditionele dialecten te bewaren. Moderne technieken leiden echter zelf ook tot nieuwe groepstalen, zoals Reinhild Vandekerckhove van de Universiteit Antwerpen aantoonde. Uit haar onderzoek naar chat- en sms-taal in Vlaanderen blijkt de invloed van nieuwe communicatietechnologie op het taalgebruik van jonge-

GEMEENTE OOSTERZELE

Erfgoedhuis Oosterzele

ren onmiskenbaar te zijn. Maar in tegenstelling tot wat vaak gedacht wordt, is de geografische actieradius waarbinnen die technologie communicatief ingezet wordt eerder beperkt en bevat het daarbij ontwikkelde taalgebruik sterk regionaal bepaalde kenmerken.

Rob Belemans, stafmedewerker van FARO, stond stil bij de vraag

hoe met talig erfgoed in de web 2.0-gemeenschappen omgegaan wordt. Hij liet zien dat degenen die hun lokale of regionale dialect willen conserveren en in leven houden veel kunnen opsteken van de methodieken en tools die jongeren gebruiken in hun digitale wiki-platforms, zoals de Urban DICTionary.

(Rob Belemans)

@ www.faronet.be/blogs/bram-wiercx/
video-opnames-studienamiddag-taalvariatie-technologie

IMPACT conferentie: OCR in massadigitalisering

Op 6 en 7 april 2009 organiseert het Europese project IMPACT een internationale conferentie in de Koninklijke Bibliotheek over optische tekenherkenning (OCR) in projecten voor massadigitalisering.

In het IMPACT-project worden innovatieve technieken ontwikkeld om de bestaande optische tekenherkenning te verbeteren. De tweedaag-

se conferentie biedt onderzoekers en leveranciers de mogelijkheid om nieuwe inzichten op OCR-gebied uit te wisselen. Daarnaast zullen er enkele eerste resultaten uit het eerste jaar van IMPACT gepresenteerd worden. Op 6 april staan nieuwe ontwikkelingen in de OCR-technologie centraal, zoals 'Collaborative Correction', een uitgekend gereedschap waarmee vrijwilligers zonder speciale kennis online kunnen meehelpen aan de correctie van OCR-resultaten. Dit is een mogelijke stap vooruit voor toekomstige grootschalige digitaliseringsprojecten. Op 7 april worden huidige en toekomstige uitdagingen voor OCR-technologie besproken, zoals taalkundige problemen bij de digitalisering van historisch tekstmateriaal. Op beide dagen zijn er zowel sprekers uit het IMPACT-consortium als van buiten het project. Tot 1 januari 2009 kan met korting worden geregistreerd.

@ www.impact-project.eu/about-the-project/news/ic2009/

COLOFON

e-data@research is het kwartaalblad in Nederland over data en onderzoek in de alfa- en gammawetenschappen. Het verschijnt onder auspiciën van DANS, het Huygensinstituut, het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis, het Centraal Bureau voor de Statistiek, de Koninklijke Bibliotheek en de Vereniging voor Geschiedenis en Informatica. Toezending kosteloos aan relaties van de stakeholders en op verzoek aan studenten in de alfa- en gammarichtingen. Oplage: 7500. *e-data@research* is online te raadplegen op www.edata.nl

11 december uitreiking VGI Innovatieprijs

De VGI Innovatieprijs wordt voor de zesde keer uitgereikt voor een ICT-toepassing die op een vernieuwende manier met geschiedenis omgaat. Uit achttien inzendingen heeft de jury drie kandidaten genomineerd die tijdens de VGI-studiemiddag van 11 december een presentatie geven over hun applicatie, waarna de jury de winnaar bekend maakt.

De genomineerden zijn: Brandgrens van het Gemeentearchief Rotterdam, de historische kaartensite WatWasWaar en de multimediale site www.expo58.eu.

Brandgrens www.gemeentearchief.rotterdam.nl/brandgrens

Een rustig vormgegeven website met historische informatie over Rotterdam in de Tweede Wereldoorlog, aan de hand van de brandgrens van de bombardementen die de stad getekend heeft. De uitgebreide teksten bevatten zeer veel informatie en vormen een overtuigende illustratie van het feit dat een site met lange teksten, cijfers en details kan werken. Innovatief is de 'brandgrensnavigator', die uitnodigt tot wandelingen en een bezoek aan het archief.

Watwaswaar www.watwaswaar.nl

WatWasWaar presenteert fraai kaartmateriaal van archieven en andere instellingen via geografische coördinaten en brengt daar weer dwarsverbanden tussen aan. Een sterk punt is dat materiaal van zoveel verschillende instellingen op één plek via één interface doorzoekbaar is. De site is zeer intuïtief te gebruiken, wat een prestatie mag heten want WebGis-interfaces voor dergelijke projecten zijn vaak gebruiksonvriendelijk. De

cartografische informatie, luchtfoto's en bevolkingstellingen die op de site zijn samengebracht, zullen een groot publiek aanspreken.

Expo '58: back to the future www.expo58.eu

Materiaal verzameld rondom de wereldtentoonstelling Expo 1958 maakt een mooie en gevarieerde site. De persoonlijke herinneringen aan Expobezoek brengen op velerlei manieren de grote geschiedenis eind jaren vijftig dichterbij. De combinatie van verhalen die in dit samenwerkingsproject zijn verzameld, herinneringen en commentaren van bezoekers en allerlei multimedia zorgt voor een levendig geheel.

Tijdens de VGI-studiemiddag gaan twee sprekers in op de vraag of de groeiende belangstelling voor geschiedenis, ooggetuigenverslagen en persoonlijke verhalen ook betekent dat er op dit gebied wetenschappelijke vooruitgang geboekt wordt. De VGI-studiemiddag vindt plaats op 11 december 2008 van 14.00 tot 17.00 uur bij het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis aan de Cruquiusweg 31 in Amsterdam. Aanmelden kan bij Michelle van den Berk: berk@kitlv.nl (LS)

@ www.vgi-online.nl

Datatour langs collegezalen

DANS en het Centrum voor Beleidsstatistiek van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) organiseren het lopende collegejaar een tour langs de collegezalen in Nederland waar sociale wetenschappen worden gedoceerd. Zo willen beide datacentra een bijdrage leveren aan de kennis van studenten over het archiveren, vinden en hergebruiken van data.

Medewerkers van beide instituten komen in het kader van die tour langs om een college te geven voor (mas-

ter)studenten over de mogelijkheden bij het gebruik van reeds beschikbare data. Ze behandelen vragen als: welke data zijn waar te vinden, waarom moeten data gearchiveerd worden, welke informatie biedt StatLine van het CBS en hoe moet je dat gebruiken, en welke data heeft het CBS nog meer? Opleidingen die interesse hebben in een dergelijk college kunnen contact opnemen met Marion Wittenberg bij DANS. marion.wittenberg@dans.knaw.nl

Uitgever: Stichting Uitgeverij *e-data@research*, Postbus 93067, 2509 AB Den Haag

Redactieadres: Postbus 93067, 2509 AB Den Haag; t (070)3494450 f (070)3494451 e edata@dans.knaw.nl

Redactie: Peter Boot, Ivo Gorissen, Martijn de Groot (hoofd/eindredacteur), Inge Angevaere, Jetske van der Schaaf, Luuk Schreven

Aan dit nummer werkten mee: Louisa Balk, Rob Belemans, Karina van Dalen-Oskam, Charles van den Heuvel, Jeffrey van der Hoeven,

Frank Houtman, Edwin Klijn, Yola de Lusenet, Nino Mushkudiani, Maria Patijn, Annette Scherpenzeel, Dennis Schouten, Laurents Sesink, Marion Wittenberg, Douwe Zeldenrust

Redactiesecretariaat: Lucas Pasteuning, Jetske van der Schaaf

Vormgeving: Ellen Bouma

Productie: Uitgeverij Aksant, Amsterdam

Druk: PlantijnCasparie, Almere

ISSN: 1872-0374

Sinds kort beschikbaar

Het overzicht toont een aantal databestanden die recent voor onderzoekers beschikbaar zijn gekomen bij CBS en DANS. Een volledig overzicht van de CBS-bestanden is te vinden op www.cbs.nl/microdata. De bij DANS beschikbare databestanden komen

van diverse andere onderzoeksinstellingen. Deze kunnen kosteloos worden gedownload vanuit DANS EASY: <http://easy.dans.knaw.nl>. Via DANS kunnen ook de beveiligde microdata van het CBS kosteloos geleverd worden: www.dans.knaw.nl/nl/data/cbs/overzicht/

Centraal Bureau voor de Statistiek	Periode
Gemeentelijke basisadministratie personen (GBA)	1995-2008/07
Inkomens panel onderzoek (IPO)	2005
Wet inkomen naar arbeidsvermogen (WIA)	2006-2008/06
Onderwijs cohorten (VOCL) schoolelementen	1999
Voortgezet onderwijs (VO) examens	2006/2007
Middelbaar beroepsonderwijs (MBO) examens	2005-2007
Middelbaar beroepsonderwijs (MBO) inschrijvingen	2007/2008
Voortgezet algemeen volwassenenonderwijs (VAVO) diploma's	2005-2007
Volwasseneneducatie (VE)	2005-2008
International sourcing (INTSO)	2007

DANS EASY	Periode
<i>Archeologie</i>	
Nistelrode – Zwarte Molen, Bronstijdvindplaats (Archeologisch onderzoek Leiden BV)	2008
Honderd archeologische projecten 2007 en 2008 (Archaeological Research and Consultancy)	2007/2008
<i>Geschiedenis</i>	
VOC opvarenden: personeelsadministratie VOC (Universiteit Leiden – Nationaal Archief)	18e eeuw
<i>Sociale wetenschappen</i>	
Tevredenheid van slachtoffers van misdrijven met de slachtofferhulp (Justitie – WODC)	2008
Niet-gebruik inkomensafhankelijke regelingen (Sociaal en Cultureel Planbureau)	2005
Veiligheidsmonitor Rijk (CBS microbestand)	2008